

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı

Özellikleri

- ✗ İstanbul Türkçesi esas alınmıştır. Milli Edebiyatta başlayan sadeleşme hareketi bu dönemde sürmüştür. 1923 'den 1940 'a kadar Milli Edebiyat etkisinde kalınmıştır.
- ✗ Eserlerde mekan sadece İstanbul 'da gemez, İstanbul 'un dışında Anadolu 'dan da mekanlar seçilir.
- ✗ Şiir, roman, hikaye ve fıkra gibi önemli pek çok eser verilmiştir.
- ✗ Vatan, millet sevgisi, Atatürk inkılabı, gurbet, özlem ve benzeri konular işlenmiştir.
- ✗ Şiirler genellikle söylev havası içinde dir.
- ✗ Köy yasantısı, köylü, toplumsal gerçeklik ve toplumsal sorunlar ele alınmıştır.
- ✗ Bu dönemdeki şiirde belli topluluklar ortaya çıkmıştır; Yedi Mesaleciler, Garipçiler, II. Yeniçiler, maviçiler, Hisarcıklar gibidir.
- ✗ Hikaye anlayışı olarak "maupassant" tarzı benimsenmiş daha sonra "Gehov" tarzı benimsenmiştir.
- ✗ Şiirde hece ölçüsü kullanılmıştır bunun yanı sıra aruz ölçüsü ve serbest ölçü de kullanılmıştır.
- ✗ Eserler bir düşünceyi desteklemek amacıyla oluşturulur.

Saf Şiir Anlayışını Sürdüren Anlayış (Öz şiir)

- ✗ Memleketi edebiyatının didaktik anlayışına tepki olarak doğmuştur.
- ✗ Ahmet Haşim'in "Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar" adlı makalesinde saf şiirin özellikleri hakkında bilgi verilmiştir.
- ✗ **Sanat sanat için** anlayışı benimsenerek toplumsal konulardan uzak durulmuştur.
- ✗ Şiirde ritim, ahenk, uyuk, redif, asonans ve aliterasyon gibi estetik unsurlara yer verilmiştir.
- ✗ **Sembolizm** ve **parnasyen** akımlardan etkilenerek duygular mecazlar ve imgelerle anlatılmaya çalışılmıştır.
- ✗ **Hece ölçüsünün** yanı sıra sıklıkla **serbest ölçüyü** kullanılmıştır.
- ✗ Bireysellik, ölüm, aşk, ruh gibi konular tema olarak seçilmiştir.
- ✗ Bu dönemin önemli şairleri → Ahmet Haşim, Yahya Kemal Beyatlı, Ahmet Hürri Tanpınar, Asaf Halep **Gelebi**, Ahmet Muhip Diraç, Necip Fazıl Kısakürek, Cahit Sıtkı Tarancı.

Ahmet Hamdi Tanpınar★

- ✗ Roman, hikaye, deneme, eleştiri, şiir ve edebiyat tarihi gibi türlerde eserler vermiştir
- ✗ İlk şiirlerini **heceye** yazan Tanpınar, sonraki dönemlerde **Serbest Ölüye** yazmıştır
- ✗ Ahenk unsuruna önem göstermiştir. Dil bakımından **yoğun bir dil** tercih etmiştir
- ✗ "Bursada Zamani" ve "Ne İhtiyaçım Zamanın" şiirleri okuyucu önemlidir.
- ✗ Eserlerinde doğu-batı çatışması yer yer kendini gösterir
- ✗ Tanpınar, şiirleri itibarıyla **sembolizm** akımından etkilenmiştir. İnsan psikolojisinden de yararlanmıştır
- ✗ Romanları: Huzur, Mahur Beste, Sahnenin Dışındaki, Saatleri Ayakta Enstitüsü, Aşkili Kadın
↓ (Müntaz, Suat, İhsan, Nuran) ↓ (Sabiha, Cemal, Süleyman Bey) ↓ (Hayri Todal, Nuri Efendi)
- ✗ Hikayeleri: Abdullah Efendi'nin Rüyası, Yaz Yağmuru
- ✗ Denemeleri: Bes Şehir (İstanbul, Ankara, Konya, Erzurum, Bursa)
- ✗ İnceleme: 19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi (Tarih)

Cahit Sıtkı Tarancı

- ✗ Mektup: Ziya'ya Mektuplar
- ✗ **Ölüm şiiridir.**
- ✗ Şiirlerinde tema olarak sıklıkla ölümü isteyen şiirinde karamsar bir hava vardır.
- ✗ Heceyi yanı sıra **serbest zülye** de eserler yazmıştır
- ✗ Sembolizm akımından ve Fransız şiirlerinden etkilenmiştir.
- ✗ Muzikarite şiirlerinde ön plandadır.
- ✗ Ritim, uyak ve rediflerle sağılanır.
- ✗ Söz sanatlarını çok kullanmamasına rağmen yoğun bir anlatımı vardır
- ✗ "Otuz Bes Yap" şiiri ile gerçek ühe sahip olmuştur.
- ✗ Halk deyişlerinden, atasözlerinden ve romantik söyleyişten faydalanmıştır.
- ✗ "Sanat sanat" için anlayışı vardır
- ✗ Şiirleri: "Ömründe Sükut, Düştün Güzel, Memleket İsterim, Abbas, Desem Ki, Gün Ekşimesi Fenomeni"

Ahmet Muhip Dıranas

- ✗ **Fahri abla** şiiri ile ünlenen şiirin pek çok şiiri bulunmaktadır.
- ✗ Yazdığı şiirlerin hemen hepsinde sembolizm etkisi bulunmaktadır ancak zamanla halk edebiyatı geleneğine yönelmiştir. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın etkisinde kalmıştır.
- ✗ Sade ve özgün bir havası vardır.
- ✗ Ümitsiz ve karamsar bir hava şiirlerinde görülmektedir. Aşk, doğa, düm, tarih ve benzeri gibi bireysel konular destansı bir hava içerisinde yazmıştır.
- ✗ **Sone, Terserime** gibi nazım biçimlerini kullanmıştır.
- ✗ Şiirleri: Fahiye abla, **Olvido**, **Kar**, Elif, Ağrı, Serenad ...vb
- ✗ Tiyatro: Gölge, O Büyü İstemezdi

Ahmet Hamdi Tanpınar

- ✗ Roman, hikaye, deneme, eleştiri, şiir ve edebiyat tarihi gibi türler de eserler vermiştir
- ✗ İlk şiirlerini **heceye** yazan Tanpınar, sonraki dönemlerde **Serbest Ölüye** yazmıştır
- ✗ Ahenk unsuruna önem göstermiştir. Dil bakımından **yoğun bir dil** tercih etmiştir
- ✗ "Bursada Zamani" ve "Ne İkindeyim Zamanın" şiirleri obukura önemlidir.
- ✗ Eserlerinde doğu-batı çatışması yer yer kendini gösterir
- ✗ Tanpınar, şiirleri **Hiçlikle Sembolizm** akımından etkilenmiştir. İnsan psikolojisinden de yararlanmıştır
- ✗ Romanları: Huzur, Mahur Beste, Sahnenin Dışındaki, Saatleri Ayakta Enstitüsü, Aşkın Kadın
  - ↓ (Müntaz, Sırat, İhsan, Nuran)
  - ↓ (Sabiha, Cemal, Süleyman Bey)
  - ↓ (Hayri Tadol, Nuri Efendi)
- ✗ Hikayeleri: Abdullah Efendi'nin Rüyası, Yaz Yağmuru
- ✗ Denemeleri: **Bes Şehir** (İstanbul, Ankara, Longa, Erzurum, Bursa)
- ✗ İnceleme: 19. Asr Türk Edebiyatı Tarihi (Tarih)

Cahit Sıtkı Tarancı

- ✗ mektup: Ziya'ya Mektupları
- ✗ **Ölüm şiiridir.**
- ✗ Şiirlerinde tema olarak sıklıkla ölümü isteyen şiirinde karamsar bir hava vardır.
- ✗ Heceyi yanı sıra **serbest zülye** de eserler yazmıştır
- ✗ Sembolizm akımından ve Fransız şiirlerinden etkilenmiştir.
- ✗ Muzikarite şiirlerinde ön plandadır.
- ✗ Ritim, uyak ve rediflerle sağıtır.
- ✗ Söz sanatlarını çok kullanmasına rağmen yoğun bir anlatımı vardır.
- ✗ "Otuz Bes Yap" şiiri ile gerçek ühe sahip olmuştur.
- ✗ Halk deşilerinden, atasözlerinden ve rahat söyleşiden faydalanmıştır.
- ✗ "Sanat sanat" için anlayışı vardır.
- ✗ Şiirleri: "Ömründe Sükut, Düştün Güzel, Memleket İstetim, Abbas, Desem ki, Gün Ekişmesin Pensevansın"

Ahmet Muhip Dıranas

- ✗ **Fahri abla** şiiri ile ünlenen şiirleri pek çok şiiri bulunmaktadır.
- ✗ Yazdığı şiirlerin hemen hepsinde Sembolizm etkisi bulunmaktadır ancak zamanla halk edebiyatı geleneğine yönelmiştir. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın etkisinde kalmıştır.
- ✗ Sade ve özgün bir havası vardır.
- ✗ Ümitsiz ve karamsar bir hava şiirlerinde görülmektedir. Ask, doğa, düm, tarih ve benzeri gibi bireysel konular destansı bir hava içerisinde yazmıştır.
- ✗ **Sone, Terserime** gibi nazım biçimlerini kullanmıştır.
- ✗ Şiirleri: Fahriye abla, **Olvido**, **Kar**, Elif, Ağrı, Serenad ... vb
- ✗ Tiyatro: Gölgeler, O Böyle İstemezdi

Necip Fazıl Kısakürek

- ✗ "Kaldırım" şairi olarak tanınır. Kaldırım şairi vardır.
- ✗ İlk şiir kitabı: Örümcek Ağı
- ✗ Tüm şiirlerini topladığı kitap: Cile
- ✗ Heceye sadık kalan saf şairlerdir.
- ✗ Halk şiir geleneği ile sembolizm akımını şiirlerinde harmanlamıştır
- ✗ "Ağaç" ve "Büyük Dağ" adlı dergileri vardır.
- ✗ Tiyatrolarında hüznün, üzüntü ve koramsar bir hava vardır
- ✗ Şiir, tiyatro, roman, hatıra, hikaye gibi türlerde ünlü eserler vermiştir. Ancak basantı şirde yoktur.
- ✗ Şiirlerinin ilk dönemlerinde bireysel konular işlerken sonraki konularında mistik (madde ruh, bölüm, insan..vb) konularını işlemiştir.
- ✗ Eserleri
  - Şiirler: Kaldırım, Cile, Örümcek Ağı, Ben ve Ötesi, Sonsuzluk Kervanı
  - Tiyatrolar: Reis Bey, Tohum, Künye, Bir Adam Yaratmak, Satır Bası
  - Roman: Aynadaki Yalan, Kafa Kağıdı (otobiyografik roman)

Asaf Halet Çelebi

- ✗ Divan etkisinde kalmıştır. Gazel ve rubai nazım türlerini kullanmıştır.
- ✗ Hint ve Fars edb. üzerine çalışmalar mevcuttur.
- ✗ Divan şiiriyle Sembolizm edebiyatını harmanlamıştır.
- ✗ "Benim Gözümde Şiir Davası" makalesi ünlüdür.
- ✗ Somut konulardan çok soyut konuları ele almıştır.
- ✗ Şiirde imgelere değil seslere yer vermiştir. Masal ve tekerlemeleri vardır
- ✗ Eserleri
  - Şiirleri: Om mani padme hum, He, Laleler, Lam Etif

Yedi Mesaleler

- ✗ 1928 yılında "Yedi Mesale" isiminde kitap yayınladılar. Mesale dergisinin etrafında birçok şiir toplanır.
- ✗ Ahmet Haşim örnek alınmıştır.
- ✗ Cumhuriyet döneminin ilk topluluğudur.
- ✗ "Çatılık, Tatenik, sürekli yenilik" sloganı ile tanınmıştır
- ✗ "Sanat, sanat için" anlayışı benimsenmiştir.
- ✗ Bes Heceâlere tepki olarak doğdu.
- ✗ Şiirlerinde Servetifinân ve Fecrî Atı özellikleri taşır.
- ✗ Parnasizm akımından etkilenen şiirler şiirin konusunu genişletmiştir
- ✗ Hece ölçüsüne şiirler yazmıstardır.
- ✗ Şiirde "gölem" önemi yer tutar. CZVSYMK
- ✗ Temsilâleri: Cevdet Kudret Solak, Ziya Osman Saba, Vasfi mahir Kocatürk, Sabri Esat Sıyavuşgil (3)
Yaşar Nabi Nayır, Muhammed Lütfi Başlı, Kenan Hutuşı Koray

Cevdet Kudret Solak

- ✗ Yazın inşaatına Servetifunarla başlayan Solak Cumhuriyet'te devam etmiştir.
- ✗ Hece ölçüsü kullanan şiir zamanla serbest ölçüye yönelmiştir.
- ✗ Roman, tiyatro, şiir gibi türlerde eser vermiştir.
- ✗ Eserlerinde insan psikolojisinden ve insan tabiiyetlerinden sık sık yararlanmıştır.
- ✗ Araştırmaları, incelemeleri bulunmaktadır.

Eserleri

Tiyatro: Rüya Tâinde Rüya, Tezine Akın Nehir

Roman: Sınıf Arkadaşları, Havada Bulut Yok, Gözetim mi Alevden gibi kapalı anlatıma sahiptir.

Ziya Osman Saba

- ✗ Yedi Meşale topluluğunun en sadık üyelerinden.
- ✗ Disavurum anlayışından ve gözlem tekniğinden sık sık yararlanmıştır.
- ✗ Sade, akıcı ve anlaşılır bir dili olmasına rağmen karamsar bir havadadır.
- ✗ Hikayelerini yazarken sık sık anlatımdan yararlanmıştır.
- ✗ Hece şiirlerinde öne çıkan ölçü birimi olmasına rağmen zamanla serbest ölçüye geçmiştir.

Eserleri

Şiirleri: Sebil ve Güvercinler, Nefes Almak, Geçen Zaman

Öykü: Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi, Değişen İstanbul

Vasfi Mahip Kocatürk

- ✗ Yedi Meşaleler arasında vatan, millet gibi konuları ele alan şairdir.
- ✗ Divan adında aylık olarak çıkardığı bir dergisi vardır.
- ✗ Epik şiirler, kahramanlık konuları ve destansı manzûmîleri bulunmaktadır.

Eserleri

Şiirleri: Tuna Sestleri, Bilim Türküleri, Geçmiş Geceleer.

Tiyatro: On İnkılap, Sarıtıkız, Yaman

Sabri Esat Sıyahuşgîl

- ✗ Gevireleriyle adını duyurmuştur.
- ✗ İlk olarak "Yedi Meşale" dergisini ortak çıkarmışlardır, sonra ise dergiyi tek çıkarmıştır.
- ✗ Şiir yazmayı bırakan sanatçı inceleme ve araştırmaya yönelmiştir.

Eserleri

Şiir: Odalık ve Sofalar

Yaşar Nabi Nayır

- ✗ **Varlık** dergisini çıkararak, bu dergiyi pek çok şairin edebiyatımıza girmesini sağladı.

Eserleri

Şiirleri: Kahramanlar, Onar Mısra

Romanları: Adem ile Havva, Bil Kadın Söyküğü

Tiyatro: İnkılap Gecekleri, Köyün Numusu, Bes Devri, Mete

Nazım Hikmet

- α "Mavi gözlü dev" şiiriyle ünlenmiştir.
- α İlk şiirlerinde hece ölçüsünü kullanmıştır, aynı zamanda kafiyeli kullandığı Nazım, zamanla serbest ölçüye geçmiştir.
- α İlk şiir kitabı "Sevdiğim Otuz Beş Satır" 'dır.
- α Ahmet Haşim ve Yahya Kemal Beyatlı'dan etkilenmiştir.
- α Divan ve halk edeb. modern bir şekilde günümüze uyarlanmıştır.
- α Seydi Beşiretinin Deskar şiiriyle tanışmıştır. (Epilek şiiri türündendir.)
- α Şiirlerinde ölçüsüz ve kafiyesiz bir düzen olmasına rağmen ölçü bir diti vardır.
- α "Memleketimden İnsan Manzaraları" kitabı içinde bir şiir kitabı vardır.

Şiir: Memleketimden İnsan Manzaraları, Kuvayimilliyeye, Seydi Beşiretinin İsyanı, Günahı Tahtının Türküsü, Sevinç Kaybeden Şehir, 895 Satır

Ayınları: Kafatası, Ferhat ile Şirin

Romantizmi: Desir Elmasır, Yokumcu Güzel Be Kardeşim

Mektupları: Praga'ya Mektuplar, Cezaevinden, Kemal Tahire Mıhapshane'den Mektuplar

Ercülment Behçet Lav

- α Şiirlerini Nazım Hikmet tarzında serbest bir şekilde kaleme almıştır.
- α 1940 yılında toplumsal şiirlerin öncülerindedir. Servetifunun döneminde şiirler yazmaya başlamıştır.
- α Ölümü, uyak gibi ahenk unsuruna karsıdır.
- α İlk şiirlerinden itibaren serbest ölçüye kullanmıştır.
- α Eserlerinde toplumsal konuları ele almıştır.
- α İronik şiirin ilk temsilcisi olarak kabul edilir.

Esenleri

Şiir: Mau Mau, Ulu Anadulu, Aull Kıldırım Aull, S.O.S

Ayınları: Karagöz Sıtepte, Altın Gazap

- α Dadaizm, Fütürizm, Sürealizm akimından etkilenmiştir

↓   ↓   ↓
Kırsaksızlık   Geleceğinlik   Bilinçaltı

MEB 12. SINIF TÜRK EDEBİYATI KİTABINDA GEÇEN ESERLER

- Beş Şehir → Ahmet Hamdi Tanpınar (Deneme)
Yaban → Yakup Kadri Karaosmanoğlu (Roman)
Tohum → Necip Fazıl Kısakürek (Oyun)
Çalılıkusu → Resat Nuri Güntekin (Roman)
Günlerin Götürdüğü → Suut Kemal Yetkin (Deneme)
Anadolu Nottarı → Resat Nuri Güntekin (Gezi yazısı)
Çok Kapılı Oda → Asım Bezirci (Fıkra)
Kaldırımlar → Necip Fazıl Kısakürek (Şiir)
Altın Işık → Ziya Gökalp (Şiir)
Memleketimi Seviyorum → Nazım Hikmet Ran (Şiir)
O Belde → Ahmet Haşim (Şiir)
Akıncı → Yahya Kemal Beyatlı (Şiir)
Güneşi İçerinin Türküsü → Nazım Hikmet Ran (Şiir)
Bir Bayrak Rüzgar Bekliyor → Arif Nihat Asya (Şiir)
Gün Eksilmesin Pencereden → Cahit Sıtkı Tarancı (Şiir)
Bingöl Çobanları → Kemalettin Kamu (Şiir)
Galata Köprüsü → Orhan Veli Kanık (Şiir)
Rahatı Kaçan Ağaç → Melih Cevdet Anday (Şiir)
Rüzgar → Cahit Külebi (Şiir)
Şairin Seyir Defteri → Edip Cansever (Şiir)
Sevda Sözleri → Cemal Süreya (Şiir)
Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine → Sezai Karakoç (Şiir)
Gün Doğmadan → Sezai Karakoç (Şiir)
Kitabe-i Seng-i Mezar → Orhan Veli Kanık (Şiir)
Bir Günün Sonunda Arzu → Ahmet Haşim (Şiir)
Yaşadıklarımın Öğrendiğim Bir Şey Var → Atol Behramoğlu (Şiir)
Erbain → İsmet Özel (Şiir)
Gönül Bahçesi → Aşık Şeref Taşlıova (Şiir)
Vurun Kahpeye → Halide Edip Adivar (Roman)
Kuyucaklı Yusuf → Sabahattin Ali (Roman)
Huzur → Ahmet Hamdi Tanpınar (Roman)
Parasız Yatılı → Fıruzan (Hikaye)
Kar → Orhan Pamuk (Roman)
Buzlar Gözülmeden → Cevat Fehmi Başkut (Oyun)
Yıldızlara Bakmak → Behçet Necatigil (Oyun)

Muhammer Lütfi Bahşi

- α Hem ulusal hem ask konularını ele almıştır.
- α Bahşi, zaman zaman Yedi Mesale grubuyla ters düşmüştür. Zamanla bu topluluktan kopmuştur.
- α Sanatının "Yedi Mesale" dergisinde yayımlanmış olduğu eserlerden başka eseri yoktur.

Kenan Hulusi Koray

- α Yedi Mesale topluluğunda hiç şiir yazmayan şirdir.
- α Ömer Seyfettin hikaye anlayışını süslü müştür.
- α Roman ve hikaye türünden eserleri vardır.
- α Eserleri
Hikaye: Bir Otelle Yedi Kisi, Bir Yudum Su, Bahar Hikayeleri
Roman: Son Öpük

Serbest Nazım ve Toplumcu Şiir

- α Serbest nazım üç aşamada incelenmektedir. Serbest nazım herhangi bir ölçü ve kafiye düzenine bağlı kalmamıştır.
- α Serbest nazımın birinci aşaması Servetifun'un dönemiyle başlamıştır. İkinci aşaması ise Nazım Hikmet, Behcet Lav, İlhami Beşir gibi kişilerle gelişme göstermektedir. Üçüncü aşaması ise Orhan Veli gibi kişilerle gelişme göstermiştir.

- Toplumcu Şiir

- α Sanat toplum taindedir" görüşünü benimsemiştir.
- α Şiirlerin genel özellikleri söylev niteliğindedir.
- α Sosyalist bir anlayışta yazılan şiirlerde materyalizm ve marksist gibi görüşler hakimdir.
- α Sebül değil, Tacirik önemsenmiştir. Şirden ölçü atılmıştır.
- α Bu dönemde yazılan eserlerde bireyin varoluşu işlemiştir.
- α Emek, sömürü, isyan, baskaldırı gibi temalar şiirde hakimdir.
- α Humarist ve iyimser bir hava hakimdir.
- α Görsel ifadeler somut ve nesnel olarak verilmiştir.
- α Bu dönemdeki şiirler Rus Edebiyatına ve futurizm akımından etkilenmişlerdir.
- α Şiirde dini ve gelenek bağlarını yok saymışlardır.

Temsilcileri : Nazım Hikmet RAN, Rifat Ilgaz, Ahmed Arif, Arif Damar, Enver Gökçe, Ceyhan Atuf Karası
Mehmet Basaran, Erçüment Behcet Lav, Sükran Kurdakul